

MAAILMAKAUBANDUS
VÕLTSINGUTEGA –
MURETTEKITAV OHT
KOMMENTEERITUD KOKKUVÕTE

Kommenteeritud kokkuvõte

Uuringus esitatakse võltsitud ja piraattoodete ülemaailmse kaubanduse väärtuse, mahu ja ulatuse ajakohane kvantitatiivne analüüs. 2019. aasta andmete põhjal oli võlts- ja piraattoodetega rahvusvahelise kauplemise maht hinnanguliselt 464 miljardit USA dollarit aastas ehk 2,5% maailmakaubandusest.

Samal metoodikal põhinenud varasemates OECD ja EUIPO uuringutes hinnati võlts- ja piraatkaupadega kauplemise mahuks 2013. aastal kuni 2,5% maailmakaubandusest, mis vastab 461 miljardile USA dollarile, ja 2016. aastal 3,3% maailmakaubandusest ehk 509 miljardit USA dollarit. Seega on võltsingutega kauplemise maht absoluutmahus ja kogukaubanduse osana jäänud märkimisväärseks ning on ligikaudu sama suur kui selliste arenenud OECD riikide nagu Austria ja Belgia SKP.

Üksikasjalike ELi andmete põhjal on uuringus esitatud ka Euroopa Liidu olukorra süvaanalüüs. Tulemustest ilmneb, et 2019. aastal imporditi Euroopa Liitu võlts- ja piraattooteid kuni 119 miljardi euro (134 miljardi USA dollari) väärtuses, mis on ELi impordist kuni 5,8%. Tuleb märkida, et need tulemused põhinevad kaupade tollis kinnipidamisel tehtud tähelepanekutel ning need ei hõlma riigisisel turul toodetud ja tarbitud võlts- ja piraattooteid ega internetis müüdavaid digitaalseid piraattooteid.

Võltsimine ja piraatlus ohustavad paljusid tööstusharusid. Järele tehakse paljusid kaubaliike, näiteks tavalisi tarbekaupu (rõivad, jalatsid), kutselise kasutuse kaupu (varuosad, pestitsiidid) ja luksuskaupu (moetooted, luksuskellad). Paljud sellised kaubad võivad tekitada suuri tervise-, ohutus- ja keskkonnariske. Eelkõige on nendeks järeletehtud ravimid, aga ka toiduained, kosmeetikatarbed, mänguasjad, meditsiiniseadmed ja kemikaalid.

Kuigi võlts- ja piraatkaubad pärinevad peaaegu kõigist maailmajagudest, on peamine päritoluriik endiselt Hiina.

Võlts- ja piraattoodete kaubanduses kasutatakse endiselt keerukaid kaubateid, kuritarvitades teatud vahetransiidipunkte. Paljud neist transiitmajandustest, näiteks Hongkong (Hiina), Singapur või Araabia Ühendemiraadid, on hästi arenenud, suure sissetulekuga ja olulised rahvusvahelise kaubanduse keskused.

Järeletehtud kaupu veetakse kõigi transpordiliikidega. Konfiskeerimiste arvu poolest on kõige tavalisemad väikepakid, eelkõige postiteenuste kaudu, ja see on jõustamisel suur probleem. Väärtuse poolest domineerivad selgelt konteinerilaevadega veetavad võltsingud – 2019. aastal moodustasid need üle poole konfiskeeritud võltsingute koguväärtusest.

COVID-19 pandeemia on mõjutanud järeletehtud kaupadega kauplemist, kuigi mahu poolest oli mõju oodatust väiksem. Enamasti on kriis süvendanud olemasolevaid suundumusi. Peamine suundumus oli veebikeskkonna intensiivne väärkasutamine. Liikumispiirangute ajal hangivad tarbijad vajalikke kaupu internetist, mis suurendab oluliselt mitmesuguste võltsingute veebipakkumist. Peale ravimite ja isikukaitsevahendite kasvas järeletehtud kaupade maht järsult ka paljude muude kaubaliikide lõikes, näiteks käekellad, tarbekaubad ning mehaanika-, elektrotehnika- ja metallitööstuse tooted (nt köögiseadmed).

Aruandes olev analüüs põhineb peamiselt kvantitatiivsel hinnangul, mis põhineb OECD väljatöötatud kohandatud statistilistel meetoditel, mis põhinevad suurel andmestikul intellektuaalomandit rikkuvate kaupade tollis konfiskeerimiste kohta. Andmed on COVIDi-eelsest ajast; kriis on toonud kaasa palju dünaamikat ning praegu ei saa teha lõplikke ja kindlaid järeldusi pandeemia mõju kohta.

Võlts- ja piraatkaubanduse ohu mõistmiseks ja selle vastu võitlemiseks vajavad valitsused ajakohast teavet selle suuruse, ulatuse ja suundumuste kohta. Uuring on osa pidevast järelevalvest, mille eesmärk on toetada poliitika- ja jõustamislahendusi.

MAAILMAKAUBANDUS VÕLTSINGUTEGA – MURETTEKITAV OHT